

Fondator: Gheorghe Doran

Cenăzeanul

asociația
culturală
concordia
c e n a d

Periodic de opinie și informare socio-culturală ● Anul XXVIII, nr. 6 (156)/2020

Din cuprinsul acestui număr:

● Hotărâri ale Consiliului Local al comunei Cenad ● Dispoziții ale autorității executive ● Târgul de Crăciun de la Cenad ● Modificări în administrație ● Taxe, impozite, amenzi – plătibile on-line ● Moș Crăciun la școală și creșă ● Ansamblul „Mlădițe cenăzene” – Zece ani de activitate pe scenă ● Foto-album cu amintiri ● Din nou despre învățarea on-line ● Trenulețul de câmp de linie îngustă pe domeniile Nákó, între Cenad și Cheglevici ● Jurnale de călătorie – Malta ● Curier juridic ● Plante medicinale, remedii miraculoase (XXXIII) ● Rețete de sărbători ●

„Mlădițe cenăzene” – 10 ani de activitate

Hotărâri ale Consiliului Local al comunei Cenad

De la precedenta apariție a revistei „Cenăzeanul” și până la predarea la tipar a numărului de față, Consiliul Local a aprobat următoarele hotărâri:

✱ Hotărârea nr. 1 din 11.11.2020 privind alegerea PREȘEDINTELUI DE ȘEDINȚĂ dintre membrii Consiliului Local al comunei Cenad pentru perioada noiembrie decembrie 2020 - ianuarie 2021

✱ Hotărârea nr. 2 din 11.11.2020 privind aprobarea revizuirii Regulamentului de organizare și funcționare a Consiliului Local al comunei Cenad, județul Timiș

✱ Hotărârea nr. 3 din 11.11.2020 privind aprobarea Statutului comunei Cenad

✱ Hotărârea nr. 4 din 11.11.2020 privind constituirea COMISIILOR DE SPECIALITATE din cadrul Consiliului Local al comunei CENAD

✱ Hotărârea nr. 5 din 11.11.2020 pentru aprobarea proiectului Rețelei școlare la nivelul comunei Cenad din cadrul Școlii Gimnaziale comuna Cenad pentru anul școlar 2021-2022

✱ Hotărârea nr. 6 din 11.11.2020 privind alegerea Viceprimarului comunei Cenad, județul Timiș

✱ Hotărârea nr. 7 din 24.11.2020 privind rectificarea bugetului local Varianta a VIII-a

✱ Hotărârea nr. 8 din 24.11.2020 privind desemnarea reprezentantului legal al comunei Cenad în relația cu Agenția pentru Finanțarea Investițiilor Rurale (AFIR)

**Publicație realizată cu sprijinul
Consiliului Local Cenad
și al Primăriei comunei Cenad, județul Timiș
(www.cenad.ro)**

Colegiul de redacție:

**Dușan Baiski, Iancu C. Berceanu,
Tiberiu-Ioan Bociat, Dorin Dronca, Oana Erdei,
George Ivașcu, Miroslav Marianuț, Dan Muntean,
Rodica Pitic, Elena Rusu, Cornelia Varga**

Responsabilitatea pentru conținutul materialelor
revine exclusiv autorilor.

Materialele se pot trimite prin e-mail:
dusanbaiski@gmail.com

Anonimele nu se iau în considerare.

Editor: Dușan Baiski

Tipografia Artpress, str. Cermena 1, Timișoara 300110,
tel. 0256 293 809, fax 0256 293 975.

ISSN 1222-5843

Facem precizarea că documentele în cauză se pot consulta pe larg la sediul Primăriei Cenad, precum și pe site-ul oficial al comunei, www.cenad.ro, în cadrul capitolului intitulat „Monitorul Oficial Local”, categoria „Hotărârile autorității deliberative”. Tot pe site se pot consulta proiectele de hotărâri, precum și, după caz, diversele documente aferente acestora.

Miroslav Marianuț

Dispoziții ale autorității executive

Acestea se pot citi pe larg pe site-ul oficial al comunei, respectiv, www.cenad.ro, în cadrul capitolului intitulat „Monitorul Oficial Local”, categoria „Dispozițiile autorității executive”.

➤ Dispoziția nr. 92 din 20.10.2020 privind desemnarea domnului PĂȚ MARIUS în comisia de inventariere a bunurilor din domeniul public date în administrare și folosință AQUATIM S.A conform contractului de delegare înregistrat sub nr. 932 / 19.10.2010

➤ Dispoziția nr. 93 din 23.10.2020 privind încetarea acordării indemnizației lunare pe durată nedeterminată numitului Dan Marin – persoană cu handicap grav

➤ Dispoziția nr. 94 din 23.10.2020 privind încetarea acordării indemnizației lunare pe durată nedeterminată numitului Damian Gheorghe – persoană cu handicap grav

➤ Dispoziția nr. 95 din 26.10.2020 privind numirea d-nei Bara Erika-Ramona, referent social la Primăria Cenad, ca asistent la încheierea actului de înstrăinare a cotei de 5/8 din imobilul înscris în CF nr. 400498 Cenad, între numita Tiko Terezia cu numiții Rațiu Stelian și Șerban Rațiu Elena

➤ Dispoziția nr. 96 din 26.10.2020 privind acordarea de tichete sociale pe suport electronic conform O.U.G. nr. 115 din 16.07.2020

➤ Dispoziția nr. 97 din 28.10.2020 privind încuviințarea cumpărării imobilului înscris în C.F. nr. 404961 Cenad, de către minora Talpoș Celine, având CNP (...), domiciliată în comuna Cenad, nr. 1158, județul Timiș

➤ Dispoziția nr. 98 din 30.10.2020 privind convocarea Consiliului Local în ședință extraordinară de îndată în data de 30.10.2020, orele 15,00, la sediul Primăriei comunei Cenad

➤ Dispoziția nr. 99 din 30.10.2020 privind încetarea contractului individual de muncă nr. 63 / 29.06.2000

Târgul de Crăciun de la Cenad

Cea de-a II-a ediție a Târgului de Crăciun de la Cenad, având scop caritabil, s-a desfășurat în perioada 18-20 decembrie, în fața Primăriei comunei Cenad.

Deși sunt conștient de faptul că nu există cuvinte îndeustulătoare prin care să răsplătesc îndeajuns eforturile depuse în cadrul acțiunii de caritate, doresc să vă adresez un sincer mulțumesc!

Vreau să-mi arăt recunoștința față de toate persoanele care au participat, au avut inițiativă și, mai presus de orice, și-au amintit că numai prin astfel de acțiuni putem clădi o comunitate unită.

Acum, când spiritul sfintelor sărbători e mai viu ca oricând, ar trebui să dăm dovadă de empatie, să fim mai buni și mai calzi unii cu alții, să ne privim cu duioșie atunci când ne întâlnim pe stradă și să ne acordăm sprijin și ajutor unul altuia, să avem siguranța și încrederea că în orice moment ne vom întinde unul altuia o mână de prietenie.

Încă o dată, doresc să vă mulțumesc călduros că ați susținut în număr atât de mare acest eveniment caritabil și am speranța că veți dovedi același interes și entuziasm și pentru celelalte acțiuni umanitare care vor urma.

Vă mulțumesc!

Primar,

Andrei-Codruț Tița

Modificări în administrație

Ca urmare a rezultatelor la alegerile locale din 27 septembrie 2020, prin Dispoziția nr. 99 din 30.10.2020, s-a dispus încetarea contractului individual de muncă nr. 63/29.06.2000 a lui Nicolae Crăciun. Până în 2 noiembrie inclusiv, data intrării în vigoare a dispoziției, acesta a îndeplinit funcția de primar ales al comunei Cenad.

Iar prin Dispoziția nr. 100 din 30.10.2020, s-a dispus încetarea contractului individual de muncă nr. 65/29.06.2000 a lui Vasa Stefanovici. Până în 2 noiembrie inclusiv, data intrării în vigoare a dispoziției, acesta a îndeplinit funcția de viceprimar al comunei Cenad.

La data de 2 noiembrie, în prezența a doi reprezentanți ai Instituției Prefectului județului Timiș, Călin Popescu și Alina Grecu, la Cenad a avut loc validarea mandatelor aleșilor locali. Scopul ședinței a fost acela de constituire a Consiliului Local Cenad, rezultat ca urmare a voturilor exprimate în cadrul alegerilor locale din data de 27 septembrie 2020.

Conform prevederilor art. 116 alin. (4) din O.U.G. nr. 57/2019, cu modificările și completările ulterioare, lucrările ședinței de constituire au fost conduse de cel mai în vârstă consilier local al cărui mandat a fost validat, și

Iarna la Icar. Foto: Tiberiu Bociat.

➤ Dispoziția nr. 100 din 30.10.2020 privind încetarea contractului individual de muncă nr. 65 / 29.06.2000

➤ Dispoziția nr. 101 din data de 03.11.2020 privind delegarea exercitării atribuțiilor de ofițer de stare civilă în cadrul Primăriei comunei Cenad, județul Timiș

➤ Dispoziția nr. 102 din 03.11.2020 privind stabilirea locurilor speciale de afișaj electoral și asigurarea amplasării de panouri electorale în cadrul acestora pentru alegerea Senatului și Camerei Deputaților din data de 06.12.2020

➤ Dispoziția nr. 103 din 05.11.2020 privind convocarea Consiliului Local în ședință ordinară din data de 11.11.2020, orele 16,00, la sediul Consiliului Local Cenad.

Miroslav Marianuț

anume Vasa Stefanovici (născut în 1963), ajutat de doi dintre cei mai tineri consilieri locali ale căror mandate au fost validate, respectiv Alexandru-Silviu Muntean (născut în 1996) și Cristian-Emanuel Sopon (născut în 1993).

Președintele de vârstă al prezidiului de conducere a ședinței a chemat, în ordine alfabetică, consilierii declarați

aleși, ale căror mandate au fost validate de Judecătoria Sânnicolau Mare, să citească jurământul, iar aceștia s-au prezentat pe rând, în fața mesei special amenajate, pe care s-au aflat un exemplar din Constituția României și Biblia.

Consilierul a pus mâna stângă pe Constituție, iar după caz și pe Biblie, și a dat citire jurământului, după care a semnat jurământul de credință, imprimat pe un formular special.

Un exemplar al jurământului se păstrează la dosarul de constituire, iar al doilea s-a înmănat consilierului local. Dosarul de constituire se păstrează de către secretarul general al comunei Cenad.

Potrivit art. 117 alin. (1) din O.U.G. nr. 57/2019, jurământul a fost rostit în limba română și a avut următorul conținut: „***Jur să respect Constituția și legile țării și să fac, cu bună-credință, tot ceea ce stă în puterile și priceperea mea pentru binele locuitorilor comunei Cenad. Așa să îmi ajute Dumnezeu!***”

Președintele de vârstă al prezidiului de conducere a ședinței a invitat apoi primarul ales să citească și să semneze jurământul. După depunerea jurământului, Andrei-Codruț Tița, primarul ales, a intrat în exercițiul de drept al mandatului conform art. 150 alin (3) din O.U.G. nr. 57/2019 privind Codul Administrativ.

Componența noului Consiliu Local Cenad este următoarea:

1. Arato Marian-Florin
2. Arato Roxana
3. Eva Lorin
4. Giuricin Carmen
5. Jura-Stoia Carmen-Violeta
6. Muntean Alexandru-Silviu
7. Olaru Diana-Claudia
8. Piț Vasile
9. Scurtu Ioan-Aurel
10. Sapon Cristian-Emanuel
11. Stefanovici Vasa
12. Șuşman Ioan
13. Zsak Hariton

Consiliul Local Cenad, în noua sa componență, l-a ales, în ședința sa din 11 noiembrie 2020, prin Hotărârea nr. 6, în funcția de viceprimar, pe Lorin Eva.

În cadrul ședinței ordinare a Consiliului Local Cenad din data de 11 noiembrie 2020, prin Hotărârea nr. 4 s-a stabilit componența comisiilor de specialitate pe principalele domenii de activitate.

Comisia I – pentru administrația publică;

activități economico-financiare; agricultură; administrarea domeniului public și privat; patrimoniu; amenajarea teritoriului și urbanism, în următoarea componență:

1. Eva Lorin – președintele comisiei
2. Muntean Alexandru-Silviu – secretarul comisiei
3. Olaru Diana-Claudia – membru
4. Jura-Stoia Carmen-Violeta – membru
5. Sapon Cristian-Emanuel – membru

Comisia II – pentru activități social-culturale; culte; învățământ; sănătate și familie; protecția mediului și turism, în următoarea componență:

1. Giuricin Carmen – președintele comisiei
2. Arato Roxana – secretarul comisiei
3. Sapon Cristian-Emanuel – membru
4. Stefanovici Vasa – membru
5. Arato Marian-Florin – membru

Comisia III – pentru muncă și protecția socială; protecție copii; tineret și sport; juridică și disciplină, în următoarea componență:

1. Șuşman Ioan – președintele comisiei
2. Scurtu Ioan-Aurel – secretarul comisiei
3. Giuricin Carmen – membru
4. Zsak Hariton – membru
5. Piț Vasile – membru

Taxe, impozite, amenzi – plătibile on-line

Noua conducere a Primăriei Cenad a decis ca fiind absolut necesar pentru cetățeni sistemul de plată a taxelor, impozitelor și amenzilor (și) prin intermediul Internetului. Lucru îmbucurător, mai cu seamă dacă ținem cont că ne aflăm în plină pandemie de Covid-19 și se recomandă purtarea măștilor și distanțarea. Dar sistemul respectiv vă va scuti și de drumuri inutile dacă puteți face asemenea plăți de la domiciliu sau sediu de firmă.

Desigur, cei care au un cont la bancă și primesc salariul sau pensia pe un cont bancar au de multă vreme la dispoziție sistemul de Internet Banking, ce le permite să facă asemenea plăți inclusiv la primării, însă în acest caz trebuie să cunoască atât suma datorată, cât și numărul de cont al primăriei în cauză (cont de plată care poate fi diferit, în funcție de ce anume reprezintă suma de plată). La furnizori de servicii (energie electrică, telefonie, gaz etc. etc.), pe facturi, alături de numărul de cont bancar se află și alte date necesare (cod de client, număr de factură etc.). La aceștia, după ce v-ați deschis la ei un cont de client, plata se poate face direct prin sisteme de plată la care

sunt înscrise aceste companii, pe bază de card bancar. Chiar și facturile puteți solicita să le primiți doar prin e-mail.

După implementarea pe plan național a sistemului de plată prin www.ghiseul.ro, de către Autoritatea pentru Digitalizarea României, cu susținerea Asociației de Plăți Electronice din România, cetățenii își pot plăti de acasă, prin Internet, și diversele taxe și impozite locale, dar și amenzi (inclusiv pentru nerespectarea măsurilor privind combaterea virusului numit Covid-19), contravaloarea pașaportului, permisele auto, certificatele de înmatriculare, autorizațiile provizorii.

Puteți solicita date de acces (utilizator și parolă) de la instituția publică la care aveți obligații de plată, dacă instituția este înregistrată în sistem și este activă pentru plata cu autentificare.

Puteți solicita date de acces folosind cardul bancar în următoarele condiții:

a) titularul cardului trebuie să corespundă cu solicitantul datelor de acces

b) cardul trebuie să fie înrolat în sistemul 3DSecure la una dintre următoarele bănci: Banca Comercială Română, Banca Raiffeisen, BRD – Groupe Société Générale, AlphaBank, CEC Bank, Banca Transilvania, ING Bank, Garanti Bank, Bancpost, Banca Românească, OTP Bank, Piraeus Bank, UniCredit Bank, Libra Internet Bank.

Solicitarea este gratuită – nu se va extrage nicio sumă din contul dvs.

Datele de acces pot fi solicitate on-line doar de către persoane fizice.

Pentru obținerea datelor de acces în calitate de persoană juridică (plata taxelor și impozitelor locale) se recomandă să contactați electronic direcția taxe și impozite pe raza căreia sunt înregistrate proprietățile în cauză.

Deși este relativ nou, sistemul de plată prin www.ghiseul.ro are deja peste 762.000 de utilizatori activi, deci beneficiază de încredere. Aceștia sunt însă doar cei care și-au creat un cont pe site. Fiindcă mulți alții pot utiliza serviciile și fără a-și deschide un cont pe respectivul site.

În cel mai scurt timp, Primăria Cenad, ca instituție publică, își va depune dosarul pentru înrolarea comunei în acest sistem de plăți on-line, astfel că și cenăzenii se vor putea bucura de un astfel de serviciu. Totodată, în scurt timp, pe site-ul oficial al comunei, www.cenad.ro, veți găsi și veți putea descărca diverse acte oficiale (formulare) utile în relația cu Primăria. Dar, desigur, tot ceea ce scrie mai sus este condiționat de deținerea unui sistem informatic personal (desktop, laptop, imprimantă) și de un minimum de cunoștințe de lucru pe calculator și pe Internet. Dar, la nevoie, puteți apela un prieten... Nimeni nu s-a născut învățat. Atenție, însă: dacă nu vreți să vă treziți că cineva necunoscut v-a golit cardul, va trebui să instalați pe computer un antivirus cu licență (cumpărat de la o firmă de încredere).

Moș Crăciun la școală, creșă și grădiniță

Anul acesta, mult mai darnic, Moș Crăciun a lăsat cadourile mai întâi la Școala Gimnazială Cenad, iar mai apoi l-am însoțit la creșă, dar și la grădiniță, unde le-a împărțit copiilor darurile mult așteptate și, firește, binemeritate.

Ne propunem ca în fiecare an să-l ajutăm pe Moș Crăciun să fie prezent, iar cadourile lui să fie tot mai multumitoare.

Sărbătorim Crăciunul o dată pe an, iar datoria noastră este să ajutăm fiecare copil să se bucure de magia sărbătorilor de iarnă așa cum se cuvine.

Vă mulțumesc!

Primar,
Andrei-Codruț Tița

Ansamblul „Mlădițe cenăzene” – Zece ani de activitate pe scenă

Întotdeauna există un început. O scânteie de la care se aprinde un foc. O idee ce poate mișca și munții. Un om căruia îi este ursit să nu facă degeaba umbră pe pământ. Un om care simte că are datoria sfântă de a da la alții tot ce a învățat. Pentru ca și alții să, la rândul lor, să transmită mai departe ceea ce au învățat.

Cu zece ani în urmă, profesoara Oana Erdei a reaprinș la Cenad dragostea față de tradițiile și portul popular, de cântecele și jocurile moștenite din bătrâni. Alături de Liliana Zamfirescu, le-a stârnit copiilor mai întâi curiozitatea, apoi totul a urmat de la sine. „Mlădițele cenăzene” au devenit o emblemă a comunei Cenad.

Deceniul neîntrerupt al Mlădițelor cenăzene

Doamne cum a zburat timpul...

Nu ne vine să credem că deja s-a dus un deceniu...

Ce reprezintă „Zece ani”?

Ei bine...

Fiecare poate interpreta cum vrea această perioadă, dar, în schimb, pentru alții înseamnă zece ani de succese, zece ani de realizări sau, dimpotrivă, zece ani de eșec, de chin sau de teroare.

Pentru noi, zece ani înseamnă o combinație între cele două semnificații. Adică zece ani pentru noi au fost cam așa:

a) Un deceniu de când fuzionăm ca un întreg, un deceniu în care cuvântul „Eu” a fost înlocuit de cuvântul „Noi”.

b) Acest deceniu a fost plin de surprize, mai plăcute sau mai puțin plăcute.

c) Zece ani au trecut foarte repede, noi practicând ceea ce ne place, adică dans...

Ce înseamnă dansul pentru un ansamblu care a atins vârsta de un deceniu?

Dansul pentru noi, la început, a însemnat o matematică ușoară, care prinde contur prin mișcări fizice. Bineînțeles, termenul „Dans” îl auzeam doar în cadrul

unor petreceri, unde oamenii se ridicau de la mese pentru a se prinde de mâini și a se învârti ca o roată (o roată care părea că n-are sfârșit, decât atunci când era liniște deplină).

Însă, după atâția ani, dansul nu mai reprezintă doar un detaliu tehnic precum matematica, ci reprezintă o stare de spirit, un mod de a ne manifesta bucuriile și necazurile, succesul și eșecul, iubirea și patima...

Școala Gimnazială Cenad. Aici s-au născut „Mlădițele cenăzene”.

După zece ani, cuvântul „dans” a căpătat un sens colorat, un sens mai larg și o mulțime de alte înțelesuri mai mici (precum: emoție, manifestare, artă, iubire, respect, încurajare).

Desigur, parcursul a fost greu, drumul a fost anevoios, dar iată-ne ajunși împreună aici!

Cine suntem noi și de ce suntem încă aici după atâția ani?

În primul rând, suntem exact ca și voi...

Suntem oameni, suntem suflete și minți...

Ca și voi, avem și noi idei, gânduri, sentimente, pe care le manifestăm în felul nostru, adică prin prinderea mâinilor într-o horă.

Noi suntem aici tocmai pentru a demonstra lumii că se poate!

Se poate să plângi cu zâmbetul pe buze, se poate pătimi cu iubirea pe buze, se poate eșua continuând lupta! Noi, ca și echipă, am trecut prin aceste etape.

Noi suntem încă aici pentru că oamenii au nevoie să înțeleagă frumosul artelor, frumosul manifestărilor artistice, să înțeleagă că există și alte modalități prin care își pot manifesta trăirile.

De altfel, noi suntem încă aici pentru că am fost

și suntem sprijiniți **de voi**. Acest lucru s-a realizat prin aplauze, prin alăturarea fiecăruia la o horă sau un brâu, prin bucuria cu care am fost primiți în ochii voștri!

Suntem încă aici pentru că am simțit că asta este chemarea noastră.

2014, la Hramul Bisericii ortodoxe sârbe din Cenad.

Pe parcursul acestor zece ani am trecut prin multe. Am trecut prin certuri, am trecut prin împăcări, am trecut prin sute de inimi care ne-au privit pe scenă, am trecut prin miliarde de stări și sute de mii de ore de muncă.

2014, la Hramul Bisericii ortodoxe române din Cenad.

Am avut parte de o evoluție permanentă... De la serbările din clasă până la scene mari, internaționale, prezentându-le celorlați bucuria, voia bună, tradiția și porturile noastre populare, fiindcă trăim într-un sat multinațional.

Am ajuns stăpâni pe noi, pe emoții, pe trăiri.

Am crescut, dar am crescut frumos. Am crescut ca o familie cu mulți membri, am crescut ca niște copii care abia știau să facă primul pas pe pământ.

Primii pași au fost grei, ce-i drept... Dar, niciodată n-am renunțat din a ne ridica privirea spre Cer și a rosti următoarele cuvinte: „**Astăzi, suntem jos, la rădăcinile**

copacului, dar mâine noi îi vom fi coroana!”

Primii pași de la clasicul „Alunelu” până la cele mai ample acorduri de țambal sau flaut au fost temeiul evoluției noastre.

Unde am ajuns?

Am ajuns sus, mai sus decât ne-am imaginat vreodată!

Am ajuns la maturitate, la perseverență și înțelegerea emoțiilor.

Am ajuns „Coroana copacului”. Și suntem în dezvoltare.

2015, la Hramul Bisericii ortodoxe sârbe din Cenad.

Cuvânt de încheiere:

Desigur, nu puteam încheia această scrisoare fără mulțumiri:

Vom începe în primul rând cu mulțumiri către noi, cei care n-am renunțat și cei care ne-am ales cu o a doua familie.

2015, la Hramul Bisericii ortodoxe române din Cenad.

Mulțumim autorităților locale, Primăriei și Consiliului Local Cenad, Școlii Gimnaziale Cenad, mulțumim publicului, mulțumim tuturor celor care ne-au aplaudat la fiecare final de prestație, celor care ne-au oferit un cuvânt bun și celor care ne-au oferit un zâmbet!

Mulțumiri adresăm și coregraților, persoanelor care s-au ocupat de înțelegere, disciplină și tehnică. Suntem conștienți că n-a fost deloc ușor, dar ați rămas alături de noi! Știm că a fost greu să învățați atâția copii să meargă din nou corect, ca pe urmă să pășim cu toții ca un același.

2016, luna septembrie, la Maratonul cântecului și dansului popular sârbesc, în Parcul Rozelor din Timișoara.

Mulțumiri și părinților care ne-au sprijinit și încurajat! Tuturor persoanelor dragi care ne-au ajutat cum au putut! Mulțumiri speciale avem și pentru Divinitate, care ne ajută să pășim în continuare sănătoși, spre noi succese, care ne ajută să trecem peste orice impas! Mulțumim tuturor!

2016, luna septembrie, la Magyarcsanád (Cenadul Unguresc) în Ungaria, la prima ieșire peste hotare.

ZECE ANI, NEÎNTRERUPTI, CU BUNE ȘI CU RELE, LE-AM PETRECUT ALĂTURI DE VOI TOȚI!

Cu drag, ale dumneavoastră „Mlădițe Cenăzene”!

Amintiri despre cum am crescut

Dansul, de orice tip ar fi el, nu este doar o simplă artă pe care artistul o pune în scenă... dansul este o parte din artist, care după zeci de ore de repetiții mulțumește sufletul publicului, iar acest fapt îi oferă satisfacție creatorului. O sală plină de copii, multă fericire și multă patimă în suflet. Acesta a fost începutul a tot ceea ce suntem acum. *Mulți am fost, puțini am rămas.* A fost greu uneori, dar tot ce e frumos necesită multă trudă.

2016, luna mai, la concursul județean, „Festivalul Prieteniei”, ediția I, care a avut loc la Sănnicolau-Mare.

„Totul a început acum 10 ani, pe când abia intrasem în clasa I. La început mi s-a părut totul foarte ciudat, deoarece eram în echipă doar cu copii pe care nu-i cunoșteam, nici măcar din vedere. Îmi aduc aminte cu

2016, luna mai, la concursul județean, „Festivalul Prieteniei”, ediția I. Locul I pentru „Mlădițe cenăzene”.

drag de după-masa în care doamna profesoară a sunat-o pe mama, întrebând-o dacă mă va lăsa să iau parte la repetiții. Răspunsul evident că a venit imediat, bineînțeles fiind unul pozitiv.”

„Când am ajuns la sala în care se desfășurau repetițiile, acolo erau deja câțiva copii, mai mici și mai mari, care o așteptau cu nerăbdare pe doamna lor să deschidă ușa și să înceapă repetiția. Nu îmi aduc prea bine aminte de acea primă repetiție, dar cert e că mi-a plăcut și am continuat să merg...”

2016, vara, pentru a doua oară în cantonament la Baziaș, cu sprijinul Uniunii Sărbilor din România.

„Am început să practic dansuri populare de la vârsta de 9 ani, eram o mână de om, cu două picioare stângi, dar cu o determinare enormă. Fiind printre cei mai mici, m-am integrat nițel mai greu, dar cu timpul am devenit o familie în adevăratul sens al cuvântului.

2017, 19 martie. Preselecție la Gottlob pentru Festivalul-concurs „Lada cu zestre”.

Am învățat să ne bucurăm de fiecare moment petrecut împreună, să ne acceptăm cu bune și cu rele și să ne ajutăm în orice situație. Pot spune că dansurile pentru mine înseamnă mult mai mult decât niște repetiții și spectacole. Înseamnă emoție, mândrie, prietenie...”

„În urmă cu 6 ani, la inițiativa părinților mei, dar și

din bunăvoința mea, am decis să mă alătur ansamblului „Mlădițe cenăzene” și să descopăr frumusețea îmbinării dansului cu munca în echipă. După o lungă perioadă de timp, în care am reușit să mă acomodez și să ajung la nivelul colegilor mei care au avut o experiență mai amplă, am început să realizez faptul că dansul, în cadrul

2017, 31 martie-1 aprilie. Filmări pentru „Maratonul Speranței”, la Casa Tineretului din Timișoara.

unui ansamblu de dansuri populare, nu este o simplă mișcare scenică, ci o metodă de comunicare continuă și de expunere a propriei persoane...”

2017, 6 mai. Locul II la „Lada cu zestre”, ediția a XI-a, la Casa Armatei din Timișoara. Un selfie de grup.

În acea perioadă echipa de dansuri nu avea un nume concret, era numită „Echipa de Dansuri Populare a Școlii din Cenad” și nu era atât de cunoscută. Primele noastre spectacole pe scenă au fost la rugile din sat, în special cea românească, deoarece în acea perioadă se învățau, în cadrul acestui ansamblu, doar dansuri populare românești.

Pe parcursul anilor, fiind invitați la diverse evenimente, am început să ne obișnuim treptat cu emoțiile dinaintea spectacolelor, cu publicul numeros, cu reflectoarele,

2017, 19 mai, locul II la concursul județean cultural-artistic, „Drag mi-i jocul din Banat”, ediția I, Lugoj.

avansând cu postura corpului, cu purtarea costumului popular, cu expresivitatea feței și multe alte elemente care s-au dovedit a fi rezultatul acelor multe ore de repetiție.

2017, 24 mai, la Dudeștii Vechi, la „Sărbătoarea scrierii slave”.

Deși eram un număr inegal de fete și băieți, iar coreografiile românești fiind în mare parte dansate în perechi, au fost și fete care au îmbrățișat postura de băiat pentru a ne ajuta echipa, pentru a fi pe scenă și pentru a ne împlini visul.

Primul spectacol la care am participat, a fost cel în cadrul școlii, la concursul numit „Elevii au talent”, unde, atât de marunței fiind, nu aveam costume pe măsura noastră, iar cele pe care le foloseam erau prea mari și, puțin uzate. În momentul dinaintea spectacolului,

fiecare părinte devenea un adevărat „designer vestimentar” pentru a ne ajuta cu aranjarea acestora, care după aceste intervenții păreau croite pe măsura noastră. În decursul anilor am reușit să ne dezvoltăm atât de mult încât, dacă la început dansam la concursurile din cadrul școlii și la ruga din comuna noastră, mai târziu am avut ocazia să participăm la concursuri mult mai mari, cum ar fi „Lada cu Zestre” sau „Maratonul dansului și cântecului popular sârbesc”, chiar invitați să dansăm la nunțile cenăzenilor, ceea ce a fost o noutate pentru noi.

2017, la Hramul Bisericii ortodoxe sârbe din Cenad.

În urma repetițiilor săptămânale și zilnice, a zecilor de ore muncite și a serilor petrecute în sala de repetiții, ni s-au ivit diferite oportunități. Fiind în această postura, am călătorit mult, în diferite țări, ne-am creat prietenii noi, ne-am descoperit mai mult pe noi înșine, dar și pe cei din jurul nostru, dobândind experiențe noi din care am avut de învățat de fiecare dată câte ceva.

2017, la Hramul Bisericii ortodoxe române din Cenad.

În anul 2017 ansamblul a avut marea ocazie, pe care nu a ratat-o, de a participa la un festival internațional „Kumanovski sredbi”, care s-a desfășurat în Kumanovo, MACEDONIA. La acest festival, ansamblul „K.U.D. Čanadske Zvezdice” a obținut *medalia de argint, și premiul pentru cel mai BUN dansator MASCULIN*, prezentând publicului și juriului atât un dans din Banatul Sârbesc, cât și un dans din zona Leskovac, Serbia. Anii următori ansamblul a participat la festivaluri din Bulgaria – „BALKAN FOLK

FEST” și în Turcia – „**FESTIVALUL FOLCLORIC ISTANBUL – DIDIM**”. În vara anului 2020 nemaivând posibilitatea de a participa la un asemenea festival. Ansamblul „**K.U.D. Čanadske Zvezdice**” se mândrește cu una dintre cele mai mari reușite, obținând premiul I, în cadrul concursului național „Lada cu Zestre” la categoria etniei sârbe, în anul 2019.

2017, 23-25 iunie, la Skopje, în actuala Macedonie de Nord.

Desigur că pe lângă premiile obținute la aceste festivaluri, ieșirile au fost marcate și de momente amuzante și emoționante, dar și de stări de stres și nervozitate pe care fiecare am putut să le depășim, ele fiind temporare

2017, 23-25 iunie, la Skopje, în actuala Macedonie de Nord.
O avalanșă de premii pentru copiii din Cenad.

„Pregătindu-ne pentru festivalul la care urma să luam parte, din pricina faptului că eram multe fete, iar căldura fiind insuportabilă, am decis să deschidem un geam, dar întâmplarea face că acesta s-a deschis „definitiv”, spărgându-se...

„O amintire tare faină este cea în care am dansat pe plajă în Bulgaria..., a fost un moment unic și frumos, sau momentul în care împreună cu câțiva colegi căutam prin magazine lumânări aniversare pentru ziua unui coleg. Nereușind să găsim, și mergând încet spre hotel,

2017, 16 septembrie, la Arad, la Maratonul cântecului și dansului popular sârbesc.

unul dintre noi a observat că pe mesele unui restaurant erau aprinse lumânări. Ne-am apropiat încet de masă și ... am pus mâna pe lumânare. Păcat ca nu am reușit să fim subtili până la capăt căci ne-am panicat și am luat-o la fugă fără să ne mai uităm înapoi. Până la urmă, am rezolvat problema lumânării și am reușit să ducem la bun sfârșit surpriza planificată pentru colegul nostru.”

Atât în Bulgaria, cât și în Turcia, plimbându-ne pe străduțele aglomerate, pline de tarabe cu diferite articole de îmbrăcăminte, mâncare și multe alte lucruri, oamenii păreau foarte fericiți când auzeau că vorbim limba română. Aceștia auzind de diferite personalități din țara noastră și strigând la unison, cel mai des, “HAGI!”, “GICA HAGI!”, “ROMANIA!”, “ROMANIA!”.

Acestea sunt doar câteva amintiri culese dintr-un album întreg înapoi în sufletul nostru, având în vedere că au trecut 10 ani plini de clipe de neuitat. De asemenea, ansamblul a participat și la diferite evenimente cu scop caritabil, iar din dorința de a

2017, 11 noiembrie, în foaietul noului cămin cultural din Cenad, la Ziua Asociației Culturale „Concordia” Cenad și la sărbătorirea a 25 de ani de la prima apariție a revistei locale „Cenăzeanul”. Aici, în costume populare germane.

ajuta, toți membrii, de la mic la mare, s-au implicat. Anul 2020, pentru ansamblul din Cenad, ar fi trebuit să reprezinte un an plin de emoții și lacrimi de

2017, 18 decembrie, la Timișoara. Grupa mare a „Mlădițelor cenăzene” la un concurs din cadrul Proiectului de promovare a culturii și tradițiilor timișene „Timisiensis”.

fericire... un an care marchează primul deceniu de activitate neîntreruptă, și care totodată marchează o perioadă de suferință pentru întreaga populație. Noi, membrii și coordonatorii ansamblului, *doamna Erdei*

Oana și Zamfirescu Liliana, am sperat încă de la începutul anului că vom avea parte de spectacolul aniversar, dar oricât de pozitivi am fost, din păcate am constatat că această sărbătoare se va amâna anul acesta.

2018, în ajunul Crăciunului Sârbesc, la Timișoara. Sub denumirea de „Чанадске Звезде” (în grafie latină: „Čanadske Zvezdice”, iar tradus „Steluțe Cenăzene”) o echipă a „Mlădițelor cenăzene” a luat parte, la Sala „Capitol”, la Festivalul cântecului și dansului popular sârbesc „Venac” („Cununa”). În imagine, hai-hui prin oraș.

Ne-a fost destul de dificil să parcurgem acest an cu gândul că de atâta timp nu am mai simțit senzația și puterea unei scene goale, care tocmai s-a eliberat ca să o putem

2018, 27 ianuarie, la Casa de Cultură din Sânnicolau Mare, cu prilejul sărbătorii de Sfântul Sava.

„invada” cu propria energie..., ne este dor să simțim scena cum tremură sub picioarele noastre, să ne ferim ochii de lumina reflectoarelor și să auzim aplauzele puternice ale publicului. Totodată, ne este dor să simțim acea emoție care ne cuprinde când îmbrăcăm „țoalele populare” pentru

că aceste elemente sunt o parte din noi.

„Ce trece ușor / Pe dinaintea ochilor / Și nu-l poți vedea / Timpul...”

Și am dori să-l putem da înapoi, să ne mai bucurăm o dată de acele momente frumoase petrecute alături de prieteni dragi, de familie... dar acest lucru este imposibil. Au

2018, 10 martie, la Casa de Cultură din Sânnicolau Mare, la concursul „Lada cu zestre”.

trecut 10 ani, cu bune și cu rele, cu emoții, lacrimi, râsete, conflicte și momente de neuitat. 10 ani în care am fost alături, am crescut și ne-am dezvoltat împreună. 10 ani în care am creat ceea ce suntem astăzi... o familie.

2018, 28 martie, la Casa Tineretului din Timișoara, la filmările pentru „Telemaratonul speranței”.

Pasiunea cere sacrificii, lucru pe care îl auzim destul de des. E dificil să ne împărțim între școală și alte activități, existând și momente în care nu mai

aveam timp nici măcar să mâncăm, dar cu ajutorul celor dragi, am reușit să evoluăm frumos, credem noi, pe ambele planuri.

2018, 13 mai, de Ziua Națională a Costumului Tradițional din România, la Muzeul Satului Bănățean din Timișoara.

În cadrul unui ansamblu, pe lângă momentele fericite, există și momente tensionate, ceea ce este un lucru perfect normal deoarece suntem adolescenți cu caracterul în curs de formare, fiecare având zile bune și mai puțin bune, uneori avem opinii diferite, dar lucrul cel mai bun este că de fiecare dată am ajuns la un punct comun, ceea

2018, 22 mai, la Casa Sârbească din Cenad, cu prilejul Hramului Bisericii ortodoxe sârbe din localitate.

ce ne duce cu gândul la faptul că avem o legătură strânsă între noi și știm când e bine să renunțăm la un detaliu ca să temperăm relația dintre noi. Aceste lucruri nu le-am învățat de unii singuri, sprijinul celor dragi, al „Profei Oana” și al „Doamnei Lili”, venind mereu ca un impuls pentru a ne demonstra că atunci când simțim că nu mai putem, de fapt mai putem puțin.

Anii au trecut, am muncit împreună, ne-am perfecționat și am legat prietenii atât de puternice încât

la un moment dat, pur și simplu eram ca și o familie. Am învățat să ne ajutăm, să ne înțelegem uneori și din priviri, să simțim când unul dintre noi nu are o zi bună, și cel mai important...să ne susținem. Toate lucrurile realizate pe parcursul anilor se

2018, 27 mai, în curtea Școlii Gimnaziale din Cenad, cu prilejul Hramului Bisericii ortodoxe române din localitate.

datorează învățăturilor de acasă oamenilor din jurul nostru, mediului frumos în care am crescut, primarului și Consiliului Local, dar și persoanelor care ne-au asigurat o călătorie sigură, lui Alex și domnului Matei, care ne-au acceptat în totalitate, devenind și ei membri ai familiei noastre.

Pe această cale *le mulțumim tuturor* pentru încrederea și susținerea acordată, fără de care, poate astăzi nu ne-am fi aflat aici!

2018, 1 iunie, de Ziua Internațională a Copilului, la Hipodromul „Morisena” din Sânnicolau Mare. În imagine, în costume populare maghiare.

Deși am primit sprijinul necondiționat al tuturor în această bogată activitate, singurele persoane care ne știu atât bucuriile, dar mai ales tristețile petrecute de-a lungul timpului, excepție făcând membrii familiei biologice, sunt „Profa Oana” și „Doamna Lili”.

Mereu am putut discuta orice cu ele, relația noastră fiind una deschisă, bazată pe respect și încredere. Am primit ajutorul lor necondiționat, ne-au crescut precum proprii copii și nu au făcut diferențe între noi și aceștia.

Sunt perechea perfectă, care se completează reciproc. Acest lucru inspirându-ne și pe noi și ajutându-ne să ne consolidăm atât de mult relația.

2018, 23-27 iunie, în cantonament la Baziaș, cu sprijinul financiar al Uniunii Sărbilor din România.

Pe de-o parte, avem latura rațională a doamnei Oana, care gândește mult o faptă înaintea punerii în practică, iar pe de altă parte avem latura copilăroasă a doamnei Lili care îmbrățișează necunoscutul, ambele punând suflet în tot ce au realizat de-a lungul timpului.

2018, 11-17 august, la Festivalul Internațional Balkan Fest.

Doamna Oana, sau „Profa”, este o mamă în acest ansamblu, dorește să ne ajute pe toți, să facă să fie totul bine, dar știm că niciodată nu îi poți mulțumi pe toți. Cu toții avem zile mai bune și zile mai puțin bune și cu toate acestea, „Profa” reușea să lase aceste griji și supărări în

afara ușilor școlii, unde ne desfășuram activitatea în mare parte. Devenea cel mai pozitiv om de pe Pământ doar ca să-și vadă copiii fericiți și cu voie bună. Ne-a ambiționat mereu să devenim mai buni în orice domeniu, să ne depășim limitele.

2018, 21-23 septembrie, la cea de-a VI-a ediție a Festivalului Alfabetul Conviețuirii de la Ploiești, cu sprijinul financiar al Uniunii Sărbilor din România.

Datorită anilor petrecuți în calitate de cadru didactic și a studiilor în pedagogie, doamna Oana, a știut întotdeauna cum să ne abordeze și să ne îmbunătățească starea de spirit, când a fost nevoie, lucru pe care l-am îndrăgit la ea din primul moment în care am cunoscut-o.

2018, 15 decembrie, la sala „Capitol” din Timișoara, la Festivalul Sărbesc de Folclor „Venac”, cu sprijinul financiar al Uniunii Sărbilor din România.

Doamna Oana este o persoană serioasă, care se gândește de două ori înainte de a lua o decizie, iar acest lucru ni l-a transmis și nouă, prin atitudinea ei. Ne-a învățat să fim mereu cu capul sus, să nu ne dăm bătăuți niciodată și să fim temperați în situații nefavorabile.

„Din momentele frumoase petrecute alături de dumneavoastră, am deprins anumite învățături, precum necesitatea controlării emoțiilor, dar și exprimarea acestora într-o manieră cât mai potrivită pentru a ajunge cât mai aproape de atingerea propriului obiectiv, și odată cu aceasta, realizarea lucrurilor frumoase necesită un timp îndelungat!”

2019, 19 ianuarie, la Sănnicolau Mare, de Ziua Sf. Sava.

„Am învățat că pot face mult mai multe lucruri știind că cei dragi îmi sunt mereu alături, dar momentul în care latura sârbească din mine și-a făcut simțită prezența a fost unic, cea care mi-a rămas întipărită în minte și cea mai aproape de suflet. Încrederea pe care mi-ați

2019, 10 martie, la Casa Tineretului din Timișoara, la cea de-a XXVI-a ediție a Telemaratonului Speranței.

insuflat-o în acel moment mi-a demonstrat încă o dată, că dragostea pe care ne-o purtați este nelimitată, precum este și darul pe care dumneavoastră îl dețineți, acela de a pune suflet în orice..”

Momentul în care doamna Lili s-a decis să intre în echipa noastră, a fost punctul culminant, ea fiind

doza de energie care ne lipsea. Sufletul ei ludic, copilăros, dar și matur, încercat de multe greutăți, felul ei frumos de a fi, și capacitatea de a ne înțelege tuturor nevoile și izbucnirile vulcanice, ne-a făcut să înțelegem ca ea era exact elementul ce ne lipsea.

2019, 16 martie, la Dudeștii Vechi, la Festivalul-concurs „Lada cu zestre”, ediția a XIII-a.

E un suflet cald, bun, empatic și iubitor care te face să te atașezi și să o îndrăgești din prima clipă în care o cunoști. Cu ajutorul ei am reușit să trecem peste momentele tensionante, ea reușind să vadă mereu jumătatea plină a paharului și încercând să ne înveselească indiferent de greutățile pe care le întâmpinăm.

2019, 25 mai, la festivitatea de premiere de la Muzeul Satului Bănășean din Timișoara, pentru locul II la Festivalul-concurs „Lada cu zestre”, ediția a XIII-a.

Momentele critice prin care a trecut, ne-au sfâșiat sufletele, mai ales că nu aveam cu ce să o ajutăm, singurul lucru pe care îl puteam face era să ne rugăm pentru sănătatea și fericirea ei, iar momentele în care nu ne-a fost alături deveneau ușor anoste, se simțea lipsa ei, indiferent de cât de mult încercam să umplem acel gol, totul se dovedea a fi în zadar.

Făcând abstracție calităților de coordonator, am avut ocazia să dansăm pe scenă, alături de ea, un dans nemțesc, acel moment unic imprimându-se în sufletul nostru, rămânând una dintre cele mai frumoase amintiri pe care le-am dobândit de-a lungul anilor.

**2019, 22 mai. Hramul Bisericii ortodoxe sârbe din Cenad.
Foto: Raul-Marius Popa.**

„Hans und Helmut», două personaje incredibile, impecabile, care au fost puse în scenă de noi două, din pură determinare și dorința de a dansa, de a ne întregi echipa. Acela a fost momentul în care am simțit că cerul este limita, primind o prelungire a aripilor în curs de formare. A fost momentul plin de bucurie și emoție în care totul era posibil...”

2019, 2 iunie, la Zilele Minorităților din România, reprezentând etnia sârbă și evoluând la Muzeul Satului Bănășean din Timișoara, sub denumirea de „Čanadske Zvezdice”.

„De-a lungul anilor am fost sfătuiți să trăim fiecare clipă din viața noastră la intensitate maximă și să dăm frâu liber sufletului de copil.”

Nu în ultimul rând dorim să le mulțumim amândurora pentru sacrificiile făcute pentru noi și pentru bunăstarea

2019, 16 iunie. Hramul Bisericii ortodoxe române din Cenad, sărbătorit în curtea Școlii Gimnaziale din Cenad.

Foto: Elena Rusu.

noastră dar și pentru toate momentele, fie bune sau mai puțin bune, petrecute împreună.

**Cu deosebită considerație și respect,
Echipa Mlădițelor Cenăzene**

*Foto-album cu amintiri**

Continuăm această micromonografie aniversară cu o serie de fotografii realizate la acțiuni ale Ansamblului „Mlădițe cenăzene” (cunoscute de sârbi și sub denumirea de „Čanadske zvezdice”, în traducere „Steluțe cenăzene”) care s-au desfășurat normal până la declararea pandemiei de Covid-19, la 11 martie 2020.

2019, 23 august. Tinerii artiști cenăzeni la Punctul de Trecere a Frontierei Lunga (Timiș), pentru filmarea scurtmetrajului „Călătoria”, parte a proiectului „Cămine în mișcare / Moving Fireplaces, Timișoara 2021 – Capitală Europeană a Culturii.

* Cu două excepții, semnalate ca atare în pagini, toate fotografiile din micromonografia dedicată împlinirii a zece ani de activitate a Ansamblului „Mlădițe cenăzene” au fost realizate de Liliana Berciu.

2019, 26 august-5 septembrie, la Festivalul Internațional de Folclor de la Didim (Turcia).

2019, 26 august-5 septembrie, la Festivalul Internațional de Folclor de la Didim (Turcia). La plimbare prin Istanbul.

2019, 26 august-5 septembrie, la Festivalul Internațional de Folclor de la Didim (Turcia). La moschee.

(Continuare în pag. 27)

Din nou despre învățarea on-line

Am stat în cumpănă: să scriu „din nou” sau „iarăși”? Chiar dacă sensul literal ar fi fost același, cu siguranță înțelesul ar fost diferit. Așadar ... pentru că, iarăși, suntem nevoiți să facem școală de acasă, vom discuta despre particularitățile învățării în sistem on-line, în comuna noastră.

Dacă în anul școlar precedent, începând din 11 martie, ne-am retras, fiecare, acasă și „am făcut ce am putut”, pentru acest an școlar lucrurile au fost clar conturate de către Ministerul Educației și Cercetării. Împreună cu

Iarna la Icar. Foto: Tiberiu Bociat.

Ministerul Sănătății, acesta a emis un ordin comun în 4 septembrie 2020 (Ord. nr. 5.487/1.494/2020), în care se preciza, negru pe alb, că dacă incidența cazurilor de COVID - 19 confirmate pozitiv este sub 1 /1000 locuitori (la Cenad, asta, înseamnă maxim 4 cazuri, deodată), școala se va desfășura normal. Între 1 și 3 (5-12 cazuri), școala intră în scenariul galben: o săptămână vin la școală o jumătate din elevii unei clase, urmând apoi să se facă rocada în săptămâna următoare. Limpede ca lumina zilei ! Realitatea, însă, întotdeauna „bate filmul”. Din varii motive (unele întemeiate), în multe zile din luna octombrie, într-o clasă se prezenta o jumătate din jumătatea elevilor care ar fi trebuit să vină la școală. În aceeași perioadă, elevii intrau on-line la ore după același model: jumătate din jumătate. Desigur, au fost și zile când se conectau mai mult de jumătate.

În luna noiembrie, însă, toți elevii din comuna noastră au făcut școală on-line, deoarece comuna a intrat în „scenariu roșu”, adică rata îmbolnăvirilor la mia de locuitori a sărit de 3. Numărul elevilor care s-au conectat cel puțin o dată a fost mai mare decât în luna precedentă, dar prezența lor la ore este semnificativ mai mică decât în cazul învățământului în clasă.

Mai departe, eficiența învățării în cadrul acestor ore on-line generează discuții contradictorii. Mediul virtual e plin de comentarii despre „dezastrul” generat de acest sistem de învățare. Vocile care îl tratau ca pe o oportunitate în deschiderea unor noi orizonturi pedagogice sunt tot mai puține, iar mesajul tot mai șoptit.

În mod cert, „onlainul” nu e ca „normalul”. În primul rând, prezența este o mare problemă. Lipsa mijloacelor materiale este una din cauze. În școala noastră sunt 40 de elevi din ciclul gimnazial (din care 9 în clasa a VIII-a) și 50 din ciclul primar pentru care părinții au declarat că nu dispun de computer / laptop / tabletă pentru a se conecta la orele on-line. Telefonul nu a intrat în calcul, el fiind considerat ca neadecvat. Totuși, numărul de elevi rămași neconectați în luna noiembrie este mai mare decât numărul celor care nu se pot conecta din lipsă de mijloace, iar numărul de absențe, mai ales la primele două ore din zi, pledează în direcția altor factori care îi împiedică să acceseze orele. Dacă 75% din elevi (pe baza declarației părinților) dispun de mijloace de conectare la ore, este greu de justificat de ce, în fiecare clasă, ponderea celor care absentează sare de 50%. De fapt, o treime din elevi frecventează constant orele on-line, după ce scădem procentul celor care lipsesc din motive medicale.

Pentru a desfășura activități în condiții de pandemie, școala a achiziționat un abonament de internet care include dotarea tuturor sălilor de clasă cu routere și a elevilor cu 180 de tablete conectate la acest serviciu. De asemenea, pentru fiecare clasă a fost achiziționat un laptop cu programele necesare instalate. Drept este că, având în vedere cererea uriașă de pe piața tabletelor și laptopurilor, primele sunt livrate cu întârziere. La data scrierii articolului, au sosit 185 de bucăți care vor fi distribuite elevilor. Mai trebuie, doar, să se conecteze și să învețe. Nu știe nimeni cât va dura această situație, pentru că nu se știe cum va evolua pandemia și când se va stinge.

Învățarea, la elevi, este un proces la care își dau concursul mai mulți factori, dintre care unul este școala, iar altul este familia. Oricine știe că îndrumarea și supravegherea din partea familiei cresc șansele de reușită școlară.

În această perioadă, care pare să se întindă cel puțin până la primăvara viitoare, implicarea părinților se poate manifesta în mai multe moduri – de exemplu, să se asigure că tânărul se conectează la ore.

Școala, ministerul și toate instituțiile implicate în pregătirea tinerelor vârstare ale țării pot suporta critici multiple. Nimeni nu a fost pregătit pentru o asemenea încercare. Multe lucruri sunt departe de perfecțiune. Pentru a depăși greutățile, însă, trebuie să ne adaptăm, iar asta se face, mai ales, prin bunăvoință.

Iancu C. Berceanu

Trenulețul de câmp de linie îngustă pe domeniile Nákó, între Cenad și Cheglevici

Colonizarea Banatului după Pacea de la Passarowitz/Požarevac (1718), în urma căruia turcii au fost definitiv alungați din Banat, în prima ei fază a fost marcată de defrișarea terenului de tufăriș și multe păduri de luncă, prin desecarea mlaștinilor și smârcurilor care, mai ales în zona de câmpie, erau dominante. Totodată, această fază a fost caracterizată prin întemeierea satelor șvabești, construirea de case, drumuri și poduri. Totodată, ca o primă necesitate a fost și obținerea primelor recolte de pe pământul sărăcăcios, care a putut fi luat sub brazdă, pentru supraviețuirea coloniștilor. Fertilitatea pământului, suprasaturat atât de apa freatică, dar mai ales cu cea de suprafață, a lăsat mult de dorit. Pe asemenea locuri vitrege în cele mai multe cazuri s-a format un sol greu, lăcoviștit, lutos (germ. *Auenboden*, ung. *Szikestalaj*, sârb. *Mlaština*), greu de lucrat și cu roade foarte modeste. Astfel de soluri erau aproape predominante și pe domeniile nobilimii Nákó, în zona Cenad, Cheglevici și Kiszombor. Ele solicitau o ameliorare în vederea sporirii fertilității lor.

Aproape concomitent cu colonizarea populației germane (șvabi) în zona aceasta, au achiziționat și nobilii Nákó prediile „Nagy-Szentmiklós” și „Mária-földe” (Terémi) de la Camera Imperială din Viena. Coloniștii germani li s-a repartizat, tot de la Cameră, pentru o familie cu copii 24 iugăre teren arabil încă nedesecat și nedefrișat, 6 iugăre fâneată, 6 iugăre pășune și 1 iugăr loc de casă (1 iugăr = 5.754 m² = 0,5754 ha). În plus, coloniștii mai puteau lua pământ în arendă de la nobilimea Nákó. Comuna Srbski Čanád sau Cenadul Sârbesc de atunci făcea parte din domeniul „Mária-földe”, cu sediul la Comloșul Mare, și a avut un hotar cu o foarte mare întindere. Astfel, domeniul a fost împărțit în mai multe zone funciare sau moșii, (sălașe sau odăi, ung. „*tanya*”) adecvat construite și amenjate. Ele au împânzit spațiul între râul Mureș, respectiv Pădurea Cenadului, și comunele Cenad, Cheglevici și Kiszombor. Denumirile acestor centre agricole au fost date în amintirea membrilor familiei nobile Nákó, ca: *Nagy-Berta-máior*, *Berta-máior*, *Sándor-máior*, *Anasztászia-máior*, *Kálmán-máior*, *Malvina-máior*, *Terézia-máior*, *Gyula-máior* ș.a. Termenul de „*máior*” vine din limba latină și a fost atribuit de romani gospodăriilor agricole. Brațele de muncă pe aceste odăi sau „*máior*” au fost în majoritate asigurate de familii maghiare aduse de dincolo de Mureș și Tisa. Acestea au fost în mod special aduse pentru cultivarea plantelor tehnice nou introduse în asolamentul

domeniilor Nákó, precum sfecla de zahăr, cânepa, tutunul, bumbacul și unele plante medicinale. Pe fiecare „*máior*” sau „*tanya*” era un administrator, sau ungurește - „*ispán*”. Pentru coloniștii maghiari au fost amplasate sate anume în apropiere ca, *Porgány* (rom. Pordeanu), *Bolgártelep* (rom. Colonia Bulgară), *Keresztúr* (Cherestur) și *Keglevics* (Cheglevici). Satul Cheglevici a fost colonizat în anul 1844 de migranți șvabi din comunele germane învecinate. Familiile maghiare au fost recolonizate în zonă, fiindcă după năvălirea turcilor în anul 1552 în Ungaria, populația

Asemănător s-a practicat transportul agricol în secolul al XIX-lea și pe domeniul Nákó, între sălașele *Nagy-Berta-máior* și *Nagy-Csanádi-máior*, cu sistemul „Decauville” în condiții vitrege de intemperii, pe hotarul Cenadului Sârbesc.

maghiară din vestul Banatului s-a retras dincolo de Mureș și Tisa. Dar au fost aduși și coloniști valahi de nobilii Nákó, la Sânnicolau Mare, pentru îngrijirea numeroaselor turme mari de oi, vite cornute și cai, și anume din Munții Apuseni (din zona Abrud, din Bihor). Aceasta întrucât coloniștii germani, stabiliți în zonă între anii 1752 și 1786, erau preponderent țărani (plugari) și meșteșugari.

Sălașele (*máior*) au fost înzestrate cu locuințe pentru muncitorii agricoli sezonieri, cu grajduri pentru animale, remize pentru mașini și unelte și locuința pentru așa-numitul „*ispán*”. Locuințele și grajdurile uneori au fost alimentate chiar cu apă arteziană. Caracteristic pentru aceste „*máior*” a fost o perfectă rânduială și curățenie. Aceste sălașe (*máior*) au fost foarte plăcut construite

și amenjate, având chiar și locuri de agrement (o mică baltă cu sălcii pletoase la mal, cu 2-3 bănci). Nobilii Nákó au pus mare accent pe recreerea muncitorilor domeniului, în vederea refacerii capacității lor de muncă.

Administratorii („ișpan”) au ținut cont la întocmirea planurilor de însămânțare de fertilitatea și structura solului în diversele parcele, asta mai ales în privința transportului produselor la culturile ce se recoltau toamna. Pe solul pronunțat lăcoviștit, pe parcele unde urma să fie însămânțată sfecla de zahăr, arătura de toamnă se făcea cu un plug mare

basculant, tras de la ambele capete ale lanului, printr-un cablu lung de oțel, de două locomobile cu aburi. Toamna, pe timp de ploaie, pe lăcoviște, drumurile de câmp între haturi sau lanuri erau greu accesibile pentru caii de tracțiune. Astfel, infrastructura a jucat un rol important pe domeniile Nákó, produsele agricole trebuind transportate în magazii proprii sau direct pe piețele agricole. Chiar dacă legătura rutieră între Cenad și Kiszombor era asigurată printr-un drum întărit cu pietriș și nisip, drumurile între sălașele (odăi) și satele din apropiere erau toamna și iarna foarte greu accesibile cu produse agricole. De aceea, pentru a ușura transporturile, administratorii („ișpánii”) s-au folosit de o invenție nouă a tehnicii, anume, instalarea unui „Decauville”. Această invenție nouă a fost prima dată prezentată în anul 1878, la Expoziția Economică Mondială de la Paris, de inginerul francez Decauville. De aceea invenția și purta numele inventatorului și nu era altceva decât o cale ferată de câmp, de linie îngustă.

Această cale ferată de câmp – cunoscută sub denumirea locală de „Lori” – făcea legătura între Nagy-Berta-máior, aproape de Cheglevici, care era cel mai departe de drumul mare Cenad – Kiszombor (localități cu gară feroviară), și Nagy-Csanádi-máior, imediat lângă drumul mare (vis-a-vis de Gyula-máior). Un alt motiv, de ce tocmai între aceste două sălașe o fi fost și faptul că mulți locuitori din Kegelevici erau coloniști originari

din Cenad, care s-au mutat în anul 1844 la Cheglevici, având astfel și legături familiale la Cenad. Nagy-Csanádi-máior a fost sălașul de mai târziu al lui Milivoi Țvetkov – care l-a cumpărat după anul 1920 – pe când Gyula-máior a devenit Stațiunea Agricolă „Sămânța”. Acest „Decauville” sau „Lori” a fost un sistem de transport care permitea transportul produselor agricole (sfeclă de zahăr, porumb știuleți, îngrășăminte organice, furaje...), independent de anotimp și de intemperii.

Din ce a constatat acest sistem? Era simplu, compus din tronsoane de șine metalice paralele, fabricate industrial, de 2-5 m lungime, așezate pe un suport de traverse din oțel, cu distanța între șine de 600 mm. Montarea s-a făcut prin îmbinarea unor eclise culisante. Tot ansamblul s-a amplasat direct pe pământ, permițând ușor și schimbarea direcției după nevoi. Cu ajutorul acestui sistem nou de transport a fost înlesnit transportul produselor agricole fie la gara din Cenad, fie la cea de la Kiszombor, fără a expune toamna animale și oamenii unei torturi fizice. În funcție de diversele transporturi, vagonetele de „Lori” erau de diferite forme, de la cupă-basculantă ori platformă până la căruță din lemn montată pe „Lori”. O garnitură era formată în mod obișnuit dintr-un cal de tracțiune, trei vagonete cuplate, condusă un birjar, care era și frânar. De transportat s-a transportat tot ce era necesar. Dacă trebuia transportat material greu de construcție sau piese de mașini mari (pentru locomobile), vagonetele puteau fi și asamblate și s-au înghesat mai mulți cai. Deoarece de la Cheglevici, Pordeanu sau Cherestur lumea, în mod normal, nu putea ajunge pe timp de iarnă la gara din Cenad, adesea oamenii se foloseau de la Cheglevici (ferma „Pordeanu” de mai târziu) până la „Svetko” (Svetko Țvetkov a fost fiul lui Milivoi Țvetkov) – de mult îndrăgita „Lori” de la Cenad.

După exproprierea comuniste între anii 1945-1948, „Lori” a suferit un declin atât fizic, cât și din punct de vedere moral. Nimeni nu s-a mai simțit răspunzător pentru buna funcționare și îngrijirea acestei moșteniri tehnice dintr-o altă epocă istorică. Și totuși a mai funcționat foarte anevoios până cam prin anul 1962. Personal, autorul acestor rânduri a mai avut ocazia să beneficieze de transportul cu „Lori” în anii copilăriei sale de la Cheglevici. Astăzi, după câte știu, nu se mai găsește nici o relicvă sau rămășiță de la acest sistem de transport „Decauville”, sau „Lori”. Acesta a satisfăcut multe cerințe economice și sociale ale vremii de atunci. Peste istoria și amintirea lui s-a așternut o profundă tăcere, nemaexistând mulți contemporani care își mai aduc aminte de el. Bine ar fi dacă această relatare ar trezi amintiri nostalgice, care ar acționa împotriva acestui pericol al uitării. „Lori” de la „Svetko” face parte din istoria Cenadului și a celorlalte localități amintite.

Hans Haas

Jurnale de călătorie – Malta

O insulă izolată în Marea Mediterană, situată la circa o treime a distanței între Europa (Sicilia) și Africa, despre care am tot auzit povești, legende cu cavaleri și eroi, un loc ce ni se pare multora dintre noi că este ceva exotic, de poveste, în care am dori să ajungem. Și chiar așa este!

Am ajuns prima dată în Malta în ianuarie 2013, avionul aterizând undeva imediat după miezul nopții, după un zbor destul de obositor nu atât ca durată, ci pentru faptul că a fost făcut din trei segmente, adică trei decolări urmate de trei aterizări în aceeași zi, lucru care poate fi destul de deranjant și pentru cineva foarte obișnuit cu aeroporturile și zborul cu avionul (așa cum sunt eu) prin faptul că urechea internă este supusă la multe schimbări de presiune. De la aeroport am luat un taxi până la hotelul unde eram cazat, nu departe de capitala **La Valetta**, mai exact la **Mdina**, vechea capitală a insulei. Primele lucruri care m-au surprins au fost temperatura exterioară (de primăvară târzie la noi) și faptul că nu am ieșit bine din aeroport și mașina (care avea volanul pe partea greșită, după mine, adică pe partea dreaptă) a fost oprită de o patrulă a armatei malteze, care m-a verificat.

Malta este un arhipelag format din șase insule, dintre care numai trei sunt locuite **Malta** (246 kmp), **Gozo** (67 kmp) și **Comino** (3,5 kmp), iar celelalte trei, **Cominotto**, **Filfla** și **St. Paul** fiind nelocuite. Un arhipelag cu o vechime a așezărilor atestate de aproape 7.000 de ani, cu peisaje de o frumusețe incredibilă datorită apei cristaline care îți ia ochii, golfurilor stâncose și plajelor cu nisip roșu, dar mai ales datorită culorii incredibile a stâncilor care o formează, un tip special de calcar, foarte apreciat în arhitectură, care i-a câștigat Maltei denumirea de **Melita** sau „**insula de miere**”.

Oricât de pasionat aș fi, nu o să vorbesc despre istoria antică a insulei, despre greci, fenicieni, cartaginezi sau romani, ci am să mă opresc puțin la cei care i-au dat poate cea mai mare faimă și recunoștere, respectiv la **Cavalerii Ioaniți** sau **Cavalerii de Malta**. În anul 1530, când aceștia s-au așezat în Malta, după ani de cucerire musulmană, normandă, a Coroanei de Aragon și a Casei de Barcelona, venind pe insulă după ce Imperiul Otoman i-a alungat în anul 1522 de pe insula Rhodos, acest ordin religios, ospitalier și militar, condus de marele maestru, francezul Jean Parisot de la Valette, nimeni nu ar fi bănuie că destinul lor se va lega în mod inexplicabil de insulă și că mai bine de 200 de ani vor avea o influență atât de mare în Europa încât și-au putut înzestra insula cu monumente de care orice suveran ar fi putut fi mândru. Perioada lor a culminat cu Marele Asediu al Maltei, despre care

marele Voltaire spunea „*că nimic nu este mai cunoscut decât asediul Maltei*” și s-a încheiat după ce Napoleon a capturat insula în 1798. În 1814, ca parte a Tratatului de la Paris, Malta a devenit oficial parte a Imperiului Britanic și a fost folosită ca stație pentru transportul maritim și drept cartier general al flotei. După deschiderea Canalului Suez (în 1869), poziția Maltei la jumătatea drumului între Strâmtoarea Gibraltar (de asemenea teritoriu britanic, până în zilele noastre) și Egipt, s-a dovedit a fi principalul său atu, ea fiind considerată un punct important pe drumul spre India, o rută comercială centrală pentru britanici.

Între 1915 și 1918, în timpul Primului Război Mondial, Malta a devenit cunoscută sub porecla de **Sora medicală a Mării Mediterane**, din cauza numărului mare de soldați răniți care au fost aduși în Malta. Înainte de al Doilea Război Mondial, la Valletta a fost sediul central al Flotei Mediterane a Royal Navy. Cu toate acestea, în ciuda obiecțiilor lui Winston Churchill, comandamentul a fost mutat la Alexandria (Egipt), în aprilie 1937, de teama că ar fi fost prea sensibil la atacurile aeriene din Europa. În timpul celui de al Doilea Război Mondial, Malta a jucat un rol foarte important pentru Aliați; fiind o colonie britanică, situată aproape de Sicilia și de coridoarele de transport ale Axei, Malta a fost bombardată de forțele aeriene italiană și germană. Malta a fost folosită de britanici pentru a lansa atacuri asupra marinei italiene și a avut o bază de submarine. Ea a fost folosită și ca post de ascultare și de citire a mesajelor radio germane, inclusiv pentru decodarea traficului Enigma. Curajul maltezilor în cel de-al doilea Asediu al Maltei l-a impresionat pe regele George al VI-lea, care a acordat colectiv întregii Malte Crucea lui George la 15 aprilie 1942 „*pentru a sta mărturie unui act de eroism și devotament, care va rămâne multă vreme*”.

celebru în istorie”, o reprezentare a lui Crucii lui George apare acum în colțul de la hampă în partea superioară a drapelului Maltei, rămânând un caz unic în istorie până în anul 1999.

Malta și-a obținut independența pe 21 septembrie 1964 (Ziua Independenței), după negocieri intense cu Regatul Unit, conduse de prim-ministrul Maltez, George Borġ Olivier. Conform constituției din 1964, Malta a păstrat-o inițial pe regina Elisabeta a II-a ca regină a Maltei și, astfel, ca șef al statului, cu un guvernator general care exercita autoritatea executivă în numele ei. În 1971, Partidul Laburist Maltez, condus de Dom Mintoff, a câștigat alegerile generale și, ca urmare, Malta s-a proclamat republică pe 13 decembrie 1974 (Ziua Republicii) în cadrul Commonwealth-ului, cu un președinte ca șef al statului. La

16 iulie 1990, prin ministrul de externe, Guido de Marco, Malta a cerut oficial aderarea la Uniunea Europeană. După negocieri dificile, a avut loc un referendum pe 8 martie 2003, care a dus la un vot favorabil și Malta a aderat la Uniunea Europeană la 1 mai 2004. În urma Consiliului European din 21-22 iunie 2007, Malta a aderat la zona euro la 1 ianuarie 2008. Din punct de vedere militar, Malta a adoptat o politică de neutralitate încă din 1980.

Malta se bucură de o climă mediteraneană extrem de favorabilă, fiind considerată de către unii meteorologi ca fiind „**țara cu cea mai bună climă din lume**”. Climatul blând, însoțit și deloc ostil, o face și o destinație de vacanță remarcabilă. Spuneam la început că starea vremii a fost unul dintre lucrurile care m-au impresionat încă de la ajungerea pe insulă. Eram în mijlocul lui ianuarie și temperatura era noaptea de cca. 10° C, iar ziua undeva între 16-18° C, nu mai jos de 15° C. Ba chiar vorbeam cu colegi maltezi, care mi-au spus că de când știu ei, în Malta nu a nins niciodată și extrem de mulți locuitori ai insulei nu au văzut niciodată zăpadă. Legat de climă și de cum percepem noi oamenii temperatura, într-o după amiază, spre seară, după ce am terminat sesiunea de ședințe de

pe ziua respectivă, afară fiind vreme bună (cca 15° C) am hotărât cu doi colegi să ieșim să mai vedem din oraș. Eu eram îmbrăcat cu o geacă destul de subțire peste pulover, iar cei doi prieteni ai mei, un norvegian, care bineînțeles că era în tricou cu mânecă scurtă, și un grec din Creta, care era cu fular și mănuși, completau acest trio bizar care defila pe străzile capitalei La Valetta. Norvegianul mânca fericit înghețată, spunându-ne că el la 18-20° C merge la plajă, iar grecul că în viața lui nu i-a fost așa de frig. Eram un trio după care lumea întorcea capul pe stradă, dar noi ne-am distrat teribil.

Relieful spectaculos al insulei se poate vedea poate cel mai bine pe insulele-surori ale Maltei, Gozo și Comino, cele care vă oferă o diferență de ritm și peisaj față de Malta. **Gozo**, situat la numai o jumătate de oră cu feribotul față de Malta, este impregnată cu mituri și secrete proprii. Legendara patrie a nimfei Calypso, cea care se spune că l-ar fi ținut prizonier pe insulă pe Ulise, timp de șapte ani, este un refugiu pitoresc, cu sate vechi, drumuri romantice și vederi panoramice incomparabile ale peisajului și mării. Gozo este insula perfectă pentru a te refugia în liniște, pur și simplu, pentru o clipă. Insula vă mai oferă și o altă varietate, cu propria sa viață culturală și cu diferitele facilități sportive. Insula **Comino**, situată la jumătatea distanței dintre Gozo și Malta, este un paradis pentru scufundători, pentru iubitorii sportului cu velă, scafandri, surferi și drumeți. Laguna albastră a insulei Comino, cu apa sa de culoare turcoaz și plaja aurie, poate constitui ingredientul perfect pentru o excursie unică. Dar, cu siguranță, insulele malteze sunt mai mult decât un muzeu în aer liber și care trebuie neapărat vizitate, dacă tot bateți atâta amar de drum până în Malta.

Tiberiu-Ioan Bociat

Curier juridic

În acest număr încerc să dau câteva lămuriri privind moștenirea legală.

Moștenirea legală reprezintă o instituție juridică prin care drepturile și obligațiile unei persoane se transmit, după decesul ei, către persoanele care au vocație succesorală.

Moștenirea rămasă de pe urma unei persoane se poate transmite către moștenitorii legali, moștenitorii testamentari, iar în cazul lipsei unor

moștenitori legali sau testamentari moștenirea revine unității administrativ-teritoriale în raza căreia se aflau bunurile, fiind vorba de așa-zisa moștenire vacantă.

Moștenirea legală reprezintă condițiile și ordinea în care soțul supraviețuitor și rudele defunctului culeg moștenirea lăsată de acesta.

Astfel, există patru clase de moștenitori. Clasa întâi reprezentată de descendenții defunctului, adică copii și nepoți sau strănepoți de fii etc. Din clasa a doua fac parte ascendenții privilegiați, adică părinții defunctului și colateralii privilegiați care sunt frații și surorile defunctului și descendenții acestora până la gradul al patrulea inclusiv și care vin împreună la moștenire și nu se exclud unii pe alții. Clasa a treia o reprezintă ascendenții ordinari, adică rudele în linie dreaptă ascendentă ale defunctului cu excepția părinților, adică bunici, străbunici etc. În fine, clasa a patra de moștenitori este cuprinsă din colateralii ordinari care sunt rudele colaterale ale defunctului până la gradul al patrulea inclusiv, cu excepția colateralilor privilegiați, adică unchi, mătuși, verișori primari.

Moștenirea se culege în primul rând în ordinea claselor, astfel că moștenitorii din clasa întâi sunt primii succesibili și înlătură de la moștenire celelalte clase. Dacă nu există moștenitori din clasa întâi, sunt chemați la moștenire, în ordine, succesibilii din clasele a doua, a treia și ultimii sunt cei din clasa a patra.

Pe de altă parte, în cadrul aceleași clase se aplică principiul proximității, adică ruda mai apropiată de defunct înlătură de la moștenire rudele mai îndepărtate, de exemplu dacă există copii moștenitori aceștia înlătură de la moștenire nepoții sau strănepoții, dacă aceștia nu vin la moștenire prin reprezentare. Între rudele de același grad și din aceeași clasă moștenirea se împarte în mod egal.

Reprezentarea înseamnă că o persoană aflată în grad mai îndepărtat vine la moștenire în drepturile ascendentului său pentru a culege moștenirea. De exemplu, dacă defunctul a avut doi copii, dintre care unul din copii a decedat anterior, dar a lăsat un copil care este

nepotul defunctului, acest nepot vine la moștenire prin reprezentare și culege moștenirea ce ar fi revenit tatălui său, astfel că nepotul, chiar dacă este mai îndepărtat de defunct, moștenește aceeași cotă cu unchiul său, frate al tatălui său decedat anterior.

În afară de aceste clase de moștenitori mai există soțul supraviețuitor, care culege o parte din moștenire în concurs cu oricare din clasele arătate mai sus. Astfel, soțul supraviețuitor culege un sfert din moștenire când împarte succesiunea împreună cu descendenții defunctului, o treime din moștenire când împarte succesiunea cu ascendenții privilegiați și colateralii privilegiați, o jumătate din moștenire când împarte succesiunea numai cu ascendenții privilegiați sau numai cu colateralii privilegiați, și trei sferturi din moștenire când o împarte cu ascendenții ordinari sau colateralii ordinari. Când nu vine în concurs cu descendenții defunctului, soțul supraviețuitor culege și mobilierul și obiectele de uz casnic care au fost comune ale soților.

Deci o primă condiție esențială pentru a moșteni o reprezintă apartenența la o clasă de moștenitori arătată mai sus.

O altă condiție esențială este aceea ca cel chemat la moștenire să accepte moștenirea, deoarece nimeni nu poate fi obligat să accepte o moștenire. Dreptul de opțiune succesorală, adică exprimarea voinței unui succesibil de a moșteni, se prescrie într-un termen de un an de la data deschiderii moștenirii, care reprezintă data decesului. Deci orice succesibil care știe sau crede că are un drept la moștenirea defunctului trebuie să-și exprime voința de a accepta succesiunea în acest termen de un an într-una din cele două forme ale acceptării moștenirii și anume acceptarea expresă, ce se realizează printr-o declarație notarială sau act sub semnătură privată prin care succesibilul își exprimă voința de a moșteni, ori acceptarea tacită, care constă în acte sau fapte care să dovedească neechivoc că a acceptat moștenirea și a făcut aceste acte sau fapte în calitate de moștenitor, de exemplu este considerată acceptare tacită luarea în posesie a bunurilor rămase de pe urma defunctului sau vânzarea lor. Dacă un succesibil care, deși știa despre deschiderea moștenirii și că are calitatea de succesibil, nu face nici un act de acceptare a moștenirii în termen de un an, se prezumă că a renunțat la moștenire.

Urmare a acceptării moștenirii, moștenitorii răspund pentru datoriile și sarcinile moștenirii numai cu bunurile din patrimoniul succesoral, proporțional cu cota fiecăruia. Acest lucru înseamnă că în momentul în care acceptăm o moștenire nu acceptăm doar drepturi și bunuri, ci și datoriile și obligațiile defunctului, astfel că prin acceptare suntem obligați să achităm datoriile și obligațiile defunctului până la concurența valorii bunurilor și drepturilor moștenite. Cu ocazia dezbaterii succesiunii, un succesibil poate solicita notarului să dispună inventarierea bunurilor successorale sau, dacă există pericolul înstrăinării, pierderii sau distrugerii bunurilor, tot notarul public poate pune sub sigiliu bunurile sau le poate preda unui custode. Este important de amintit aici că dacă un succesibil sustrage

sau ascunde unele bunuri care fac parte din moștenire, nu va avea nici un drept asupra acestor bunuri și va trebui să plătească datoriile sau sarcinile moștenirii inclusiv din propriile sale bunuri.

Pe de altă parte, orice succesibil poate renunța la moștenire, renunțare care se poate face prin act autentic întocmit în fața notarului public. Renunțarea la moștenire poate fi revocată în termen de un an de opțiune succesorală, dacă moștenirea nu a fost deja acceptată de alți succesibili. Aici trebuie să explic faptul că renunțarea se face asupra moștenirii în totalitatea ei și nu asupra unor bunuri, iar persoana care renunță la moștenire se consideră că este străină de moștenire. În aceste condiții, deoarece legislația nu obligă ca moștenirea să fie dezbătută asupra tuturor bunurilor defunctului la același moment, putând fi obținut un certificat de moștenitor, iar ulterior mai multe certificate de moștenitor suplimentare, este posibil ca în momentul în care se dezbate succesiunea asupra unui bun, unii succesibili să nu fie interesați de acel bun, având însă dorința de a obține în urma moștenirii un bun care va fi inclus mai târziu în masa succesorală, în această situație soluția nu este renunțarea la moștenire, ci acceptarea ei și eventuala rezolvare a împărțelii moștenirii prin partaj succesoral sau în altă formă juridică.

Legea dă dreptul unor categorii de moștenitori să posede bunurile moștenirii și să le administreze, acest drept purtând denumirea de sezină. Moștenitorii cu acest drept se numesc sezinari și sunt soțul supraviețuitor, descendenții și ascendenții privilegiați ai defunctului.

Moștenirea se dezbate la notarul public competent în circumscripția căruia a avut ultimul domiciliu defunctul, chiar dacă bunurile moștenirii se găsesc în locuri diferite din țară, iar moștenirea se transmite de la defunct la moștenitori în temeiul unui certificat de moștenitor. În situația în care succesibili nu se prezintă la notariat pentru dezbateră succesiunii sau există neînțelegeri cu privire la bunurile moștenirii și persoanele care au calitatea de moștenitor ori există neînțelegeri cu privire la persoanele care au acceptat sau nu moștenirea, moștenirea se dezbate pe cale judecătorească, competentă fiind judecătoria de la ultimul domiciliu al defunctului.

Dacă după dezbateră moștenirii pe cale notarială există persoane care se consideră nedreptățite în dreptul lor de moștenire, prin neinclusiunea lor în rândul succesorilor sau includerea unor persoane care nu aveau dreptul de a culege moștenirea, pot solicita judecătoriei constatarea nulității certificatului de moștenitor.

Din punct de vedere procedural, dezbateră succesiunii implică prezentarea în fața notarului public a tuturor succesibililor, urmând ca notarul să stabilească care dintre ei au calitatea de moștenitor și cota ce revine fiecăruia, la dezbateră moștenirii fiind obligatorie audierea a doi martori, care nu pot fi rude cu defunctul sau succesibili, martori care să cunoscă cine sunt rudele defunctului care au calitate de succesibil.

Av. Dan Muntean

Plante medicinale, remedii miraculoase (XXXIII)

ALTHAEA OFFICINALES

***Nalbă mare (nalbă albă, nalbă bună, nalbă de câmp,
nalbă de luncă, rujă)***

Nalba mare este o plantă răspândită în toată Europa, deci și în țară noastră. Ea crește prin locuri necultivate umede, în luncile râurilor, pe marginea șanțurilor, pe terenurile virane.

Nalba a fost utilizată în tratarea multor afecțiuni încă din antichitate, fiind apreciată de greci și romani. Și în Vechiul Testament scrie despre ea, de unde rezultă că această plantă are virtuți terapeutice recunoscute de multă vreme.

Nalba mare este o plantă ierboasă perenă din familia Malvaceae. În limba latină se numește *malva*, derivat de la verbul *mollire* care înseamnă capabil de a înmuia, referitor la acțiunea emolientă a produselor vegetale obținute din nalbă. Pe de altă parte, denumirea științifică provine din grecescul *altho*, care înseamnă *a vindeca*.

În pământ are o rădăcina puternic dezvoltată, fuziformă, gălbuie și cărnoasă, iar după îndepărtarea scoarței aceasta este albă, cu striuri longitudinale. Tulpina, înaltă până la 1,5 m, este dreaptă, cu frunze izolate, lung pețiolate, cu limbul mare, ușor lobat, cu marginea inegal dințată. Atât tulpina, cât și frunzele sunt alb-cătifelate datorită perilor fini, scurți și denși care le acoperă. La subțioara frunzelor și la extremitatea ramurilor se găsesc florile mari de culoare albă sau ușor roz. Înflorește din iulie până în septembrie. Atât frunzele, florile, cât și rădăcinile au miros slab, caracteristic.

În scopuri medicinale se utilizează rădăcinile decorticate, frunzele și florile.

Recoltarea rădăcinilor se face în toamna anului doi sau trei de vegetație, când planta s-a uscat și înainte ca pământul să înghețe. Rădăcina nu se spală de pământ, se scutură bine, se taie coletul și se decojește până la stratul alb din interior. Părțile de rădăcini mai groase de 1,5 cm se despică, se taie în bucăți de 10-20 cm, se usucă în straturi subțiri.

Frunzele se recoltează fără pețiol, numai în anul al doilea de vegetație, înainte de înflorire. Florile și frunzele se usucă în strat subțire, la umbră.

Rădăcinile conțin amidon, mucilagii, taninuri, flavonoizi, săruri minerale. Frunzele conțin mucilagii, ulei volatil, glucide, florile conțin mucilagii, flavonoide, saponozide, uleiuri volatile, săruri minerale.

Toate cele 3 părți ale plantei au acțiune emolientă, expectorantă, antiinflamatoare, antidiareică, antialgică, imunomodulatoare.

Preparatele din nalbă tratează afecțiunile stomacului.

Compușii activi din plantele de nalbă, acționează ca stimulatori ai sucurilor gastrice, facilitând procesul de digestie. De asemenea, au acțiune antiinflamatoare și emolientă asupra mucoasei gastrice. Preparatele naturiste cu nalbă sunt eficiente pentru tratarea indigestiilor și gastritelor.

Nalba este remediul eficient pentru tratarea afecțiunilor respiratorii. Proprietățile antiinflamatoare, decongestionante și calmate sunt foarte apreciate în timpul bolilor respiratorii. Substanțele active acționează eficient la nivelul arborelui bronșic, favorizează expectorația și îmbunătățesc respirația. Ceaiurile de nalbă sunt un preparat ce nu trebuie să lipsească din dulapul de medicamente în timpul sezonului rece.

Ajută la vindecarea infecțiilor urinare. Uteriurile volatile din compoziția nalbei ajută la dezinfectarea vezicii urinare, favorizând eliminarea bacteriilor care determina instalarea infecțiilor. Cantitatea ridicată de mucilagii din preparatele cu nalbă ajută la reducerea inflamațiilor locale. Astfel senzațiile neplăcute de iritare și usturime sunt rapid atenuate.

Vindecă furuncurile, abcesele dentare și amigdalita. Efectele antiseptice și antiinflamatoare ale plantelor de nalbă sunt rapid resimțite de pacienții care utilizează produsele din nalbă sub formă de cataplasma sau gargară.

Tratează hemoroizii. Preparatele terapeutice au un efect astringent și emolient la nivelul formațiunilor hemoroidale. Substanțele active din *Althaea officinalis* oferă elasticitate crescută vaselor sangvine și împiedică formarea de dilatații venoase noi.

Infuzia de frunze și flori de nalbă este cel mai utilizat preparat terapeutic, și cel mai ușor de preparat. Este eficientă pentru tratarea bronșitei, laringitei și a altor afecțiuni respiratorii. Ceaiul de nalbă se prepară astfel: peste 250 ml de apă clocotită se adaugă 2 linguri de frunze și flori mărunțite. Preparatul se acoperă pentru 10 minute, după care se strecoară. Se consumă când ajunge la temperatura camerei.

Infuzia concentrată, obținută din 4 linguri de iarbă mărunțită, poate fi utilizată pentru gargară, în tratarea abcesului dentar și a amigdalitei.

Decoctul este un preparat concentrat cu puternică acțiune asupra afecțiunilor stomacale și hemoroidale. Se prepară prin amestecarea a 300 ml de apă rece cu 3 linguri frunze, flori mărunțite de nalbă. Preparatul se pune la foc, după ce clocotește se păstrează la foc mic pentru 10 minute. La final se strecoară și se pune la răcorit.

Maceratul la rece este un preparat bogat în principii active obținut astfel: se amestecă o lingură de rădăcină de nalbă mărunțită cu 200 ml de apă rece. Peste acest preparat se adaugă o linguriță de bicarbonat de sodiu și se amestecă bine. Soluția se lasă la macerat pentru o oră, după care se strecoară. Se utilizează sub formă de gargară în faringite, amigdalite, gingivite.

Cataplasma este un preparat cu acțiune externă. Este

eficientă pentru tratarea furunculozei și a leziunilor cutanate minore. Se obține prin zdrobirea organelor proaspete.

În farmacii și magazine naturiste nalba se găsește în diferite forme farmaceutice: siropuri, capsule, extracte, tincturi.

Tusol herbal Nalba-mare este un expectorant pentru tratarea tusei uscate. Nalba-mare contribuie la combaterea iritațiilor tractului respirator superior.

Bronhoklir – sirop cu extract din Nalba Mare este indicat în ameliorarea simptomelor tusei uscate și a iritației căilor respiratorii.

Tussodep sirop conține nalbă mare, lichen de piatră, cimbru și este indicat în tuse productivă și iritativă.

Tymisept calmează tusea și răgușeala, fiind un bun emolient pentru gâtul iritat, este indicat în inflamații ale mucoasei gâtului și cavității bucale, însoțite de tuse iritativă. Conține extract de cimbru și nalbă mare.

Sirop cu nalbă, cimbru și propolis – este indicat în tuse pentru a favoriza expectorația.

Sirop cu coji de nucă și nalbă – are acțiune benefică asupra gâtului și căilor respiratorii, ușurează respirația, ajută la degajarea nasului și la o respirație mai ușoară.

Contribuie la apărarea organismului împotriva agenților externi, crește rezistența fiziologică a organismului la condițiile de mediu severe.

Calmotusin sirop a fost conceput pentru calmarea tusei și descongestionarea căilor respiratorii, ușurând respirația.

Plantax comprimate cu efect laxativ conține pe lângă tinctura de nalbă și semințe de mărar, soc, revent, tinctură de propolis.

Dicarbogel reflux comprimate este o formulă unică cu extracte vegetale. Mușetelul și nalba mare susțin cicatrizarea mucoasei, întăresc bariera de protecție a stomacului față de efectul agresiv al sucului gastric în exces.

Dodino Sirop Vermilin este indicat pentru eliminarea disconfortului abdominal produs de viermii intestinali.

Nalba mare este prezența în multe alte produse cu acțiuni benefice asupra organismului.

În cosmetică nalba mare este utilizată în cremele de față pentru ten uscat și ridat, regenerând țesutul cutanat, diminuând efectele îmbătrânirii.

Calitățile nalbei sunt apreciate și în bucătărie. Datorită conținutului ridicat de mucilagii are efect laxativ, iar prin adăugarea de frunze și flori în ciorbe, supe, orez elimină deșeurile și toxinele depozitate în ciliile intestinale; în plus va proteja mucoasa colonului.

În concluzie, dacă dorim un remediu natural pentru problemele cauzate de frig și un sistem imunitar slăbit, nalba poate fi alegerea optimă: ne protejează și ajută la eliminarea toxinelor care se acumulează mai mult ca oricând în perioada de iarnă.

Farmacist Rodica Pitic

Rețete de sărbători

Nu ar trebui să întristeze pe nimeni faptul că în acest an nu vom putea participa de Crăciun și Revelion la reuniunea familiei lărgite sau la festivități organizate de restaurante și săli de evenimente.

O sărbătoare poate fi frumoasă și atunci când ne bucurăm de zilele libere, liniștite, ne găsim timp suficient pentru a împodobi bradul și, de ce nu, pentru a găti ceva deosebit care să ne bucure ochii și papilele gustative. De regulă, cu prilejul sărbătorilor, în fiecare an ne dăm seama că am gătit prea mult, prea complicat sau cu ingrediente prea scumpe. Adeseori avem tendința de a face risipă, fiindcă nimeni nu va mânca mai mult decât de obicei nici cu ocazia praznicelor. Ar fi bine să ne schimbăm un pic obiceiul de a găti cantități industriale din feluri banale și la îndemână în orice anotimp, cum ar fi sarmalele sau salata de boeuf. Sărbătoarea înseamnă o zi deosebită, deci merită să rupem tiparele și să încercăm feluri noi de mâncare, la fel de gustoase precum cele așa-zise „tradiționale”.

Clătite sărate cu salată și păstrăv afumat

Rețeta acestor clătite mi-am notat-o rapid, în timp ce răsfoiam o revistă în sala de așteptare a unui cabinet medical. Mi s-a părut atât de interesantă, încât am și pregătit-o imediat ce am ajuns acasă. Ulterior am pregătit clătitele de multe ori atunci când așteptam oaspeți și pot să afirm că toți au fost încântați, chiar și cei care de obicei refuză peștele.

Ingrediente:

300 grame făină

½ litru lapte

sare

2 ouă întregi

apă minerală

Din aceste ingrediente se pregătește un aluat de clătite care se lasă cam ½ de oră să se odihnească. La nevoie se diluează cu un pic de apă minerală.

Se coc clătitele și se lasă să se răcească.

Umplutură:

Fiecare clătită se unge cu cremă de brânză gata cumpărată din cea aseasonată cu verdeață. Obişnuiesc să îmbunătăţesc un pic crema de brânză cu ceapă tocată și pătrunjel proaspăt. Se aşează deasupra o frunză de salată verde, iar în mijloc o fâşie din peşte afumat rupt bucăţele (hering, păstrăv, somon etc.). Se rulează clătita astfel umplută destul de strâns apoi se taie oblic în bucăţi de cca. 5 cm şi se aşează pe un platou. Între bucăţile de clătite se pot pune roşii cherry sau măsline de diferite culori.

„Cozonac din piept de pui”

Ingrediente:

750 grame piept de pui

200 grame bacon tăiat felii subțiri

3 linguri făină

3 linguri smântână

100 grame cașcaval ras

2 ouă întregi

1 legătură pătrunjel

sare,

piper

boia

Carnea de pui se taie cubulețe de aproximativ 2 cm, se amestecă într-un castron cu făina, ouăle bătute, smântâna, pătrunjelul tocat și se condimentează. O formă de chec se îmbracă integral cu feliile de bacon în așa fel încât de fiecare parte să rămână un surplus care se va plia deasupra. Se toarnă compoziția în forma astfel tapetată, se acoperă cu capetele feliilor de bacon și se pune la cuptor la aproximativ 180 de grade pentru 40 de minute. După ce se răcește, se poate răsturna pe un platou dreptunghiular și se ornează cu felii de gogoșari, măsline, castraveci etc. Se poate tăia felii, iar feliile se pun pe frunze de salată sau rucola.

Rulouri de șuncă și sparanghel

Ingrediente:

3 borcane cu sparanghel conservat

250 grame șuncă de Praga sau altă șuncă fiartă, tăiată felii, de bună calitate

150 grame maioneză

Se scurge bine sparanghelul de zeama din borcan. Se aşează câte o felie de şuncă, se unge cu maioneză şi se pun deasupra 2 bucăţi de sparanghel. Se rulează şunca precum clătita în jurul firelor de sparanghel. Se procedează la fel până se termină ingredientele. Se aşează rulourile pe un platou şi se ornează cu maioneză sau cremă de hrean cu ajutorul unui şpriţ pentru tort.

Roast beef – friptură de vită

Se poate consuma și rece.

Ingrediente:

2 - 2,5 kg antricot de vită maturată

2-3 linguri de ulei

sare, piper

ulei de măsline

Cremă de unt aromată: 100 g unt cu min. 80% grăsime, sare, piper, coaja rasă de lămâie, 1 cățel de usturoi, frunze de pătrunjel verde tocat, câteva fire de ceapă

Cremă de hrean: 1 borcânel de hrean ras, 3 linguri de smântână acră cu min 20% grăsime.

În plus: câteva felii de sfeclă murată.

După ce bucata de antricot de vită a ajuns la temperatura camerei, se scoate din ambalajul original și se scurge (nu se spală). Se tamponează bine cu șervețele, apoi se unge cu ulei. Se încinge bine tigaia și se prăjește la foc iute, întorcând-o pe toate părțile (inclusiv pe capete). Durează cam 3 minute prăjirea pe fiecare față – deci vreo 15-18 minute în total.

Se mută antricotul de vită într-o tavă metalică, se azonează cu sare de mare, piper și se bagă în cuptorul încins la 170 C timp de 55 de minute. Dacă avem un termometru pentru carne, temperatura din interior trebuie să ajungă la 63 C. Se scoate tava din cuptor și se lasă carnea să se odihnească.

Între timp se freacă untul cu sare, piper și coaja rasă de lămâie. Se adaugă un cățel de usturoi, pătrunjel verde tocat și cepșoară. Cu această cremă se unge bine bucata de carne fierbinte, scoasă din cuptor. Carnea absoarbe aromele din unt.

Se poate consuma fie imediat cât este cald, fie lăsat la temperatura camerei câteva ore la răcit, după care se taie felii subțiri și se așează pe un platou. Se servește alături de salate de cartofi sau salate asortate de crudități.

Cornelia Varga

Foto-album...

(urmare din pag. 17)

adunărilor publice, deci și a spectacolelor de orice fel, are efecte negative și asupra membrilor ansamblului cenăzean, mai cu seamă asupra celor din grupele I și

2019, 7 septembrie la Festivalul de cântec și dans popular sârbesc, ediția a XXVI-a, de la Arad.

2019, 22 noiembrie. Grupa mică a „Mlădițelor cenăzene” la Ziua Culturii Sârbe, la Cenad.

II, care nici nu au deprins bine pașii de dans la diferite jocuri și s-au trezit, poate fără să înțeleagă prea mult ce se întâmplă, că lumea s-a schimbat dintr-o dată. O

2019, 7 decembrie, la Sala „Capitol” din Timișoara, la Festivalul de Folclor pentru Copii „Venac”.

asemenea sincopă în dezvoltarea emoțională poate fi deosebit de frustrantă și nu doar pentru copii. Dansul înseamnă implicit socializare, iar surrogatul numit „socializare digitală” nu este nicidecum ceva normal pentru condiția umană.

Sperăm din tot sufletul, mai ales pentru copii, că tot acest cerc o să înceteze și ne vom putea relua viața normală. Și că societatea umană va rămâne una perfect normală și nu una schimbată peste noapte, prin inginerie socială. Acești minunați copii trebuie să aibă o viață cât mai bună și mai frumoasă, nicidecum să fie cobai și forță de muncă oarbă, fără gândire și fără dreptul la adevăr și libertate, doar pentru satisfacerea unui grup mai mic sau mai mare de interese, indiferent de felul, natura și mărimea acestuia. Totul are o limită, iar limita este: ori noi, ori ei. După orice ploaie răsare și soarele.

Dușan Baiski

„Mlădițe cenăzene” – 10 ani de activitate

